

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Ad secundum dubium responsio. Memb. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

aut scientia diuina, vt est huius, aut illius rei particularis: quin potius haec, ac proinde complexiones contingentes, quae pendent ex determinatione voluntatis diuinae naturaliter sunt occulta beatis, nisi Deus peculiari modo influat in visionem, vt simul sit visio eorum. Deo itaque liberè influente peculiari influxu ad visionem beatificam, vt simul sit visio scientia, aut determinationis voluntatis diuinae circa has aut illas cogitationes, aut complexiones contingentes, intuentur beati in Deo has aut illas cogitationes, aut complexiones contingentes. Atque haec est alia ratio, quam supra diximus nos reddiuros, quare Deus dicatur speculum voluntarium. Ex cogitationibus namque & complexionibus contingentibus beati vident in Deo plures aut pauciores, atque has potius quam illas non pro quantitate luminis gloriae, sed prius Deus liberè vult concurrere ad visionem beatificam, vt simul sit visio suae scientia, aut determinationis suae voluntatis circa plura aut pauciora, aut circa haec, aut illa. Ad dubium ergo in forma neganda est consequentia: quia esse potest per visionem beatificam, Deo peculiari concursu ac modo influente, vt simul sit visio scientia, aut determinationis voluntatis diuinae circa has aut illas cogitationes cordis, aut complexiones contingentes, vt explicatum est.

MEMBRVM VI.

Ad secundum dubium responsio.

Propter primam partem secundi dubij Caietanus tertia parte, quaestio decima, articulo secundo censet, propositionem illam Diui Thomae, quibus beatus videt in Verbo omnia ad se spectantia, posse intelligi duobus modis. Vno formaliter, quasi ipsamet visio Verbi sit visio eorum, quae ad ipsum spectant: atque hoc modo, inquit, intelligendam esse, non de omnibus vniversim ad eum spectantibus in quocumque tempore, verum tunc quando primò fit beatus. Spectantia namque ad eum reliquo tempore, ait, videri ab eodem, non in Verbo, sed in proprio genere per reuelationes factas de nouo, vt constat de Angelis beatis, qui ignorabant ea, quae circa dispositionem populorum sibi commissorum ad eos spectabant, vt testatur pugna illa inter eos per viginti supra vnum dies, de qua sermo est Danielis 10. cap. Fieri autem nequit (addit Caietanus) vt plura spectent ad minus beatum pro eo puncto temporis, quo primò fit beatus, quam sint illa, quae in Verbo videt magis beatus ratione maioris luminis gloriae. Alio modo, inquit, potest intelligi propositio Diui Thomae, non formaliter, sed causaliter, quatenus eo ipso, quod quis intuetur Verbum, est illi quasi debicum, vt videat omnia ad se spectantia, non tamen in Verbo, sed in proprio genere. Ex hoc autem (ait Caietanus) non sequitur a minus beato, quam a magis beato, plura in Verbo videri.

Haec tamen expositio Caietani aperte pugnat cum doctrina Diui Thomae, tam eo loco, quam aliis citatis: qui vniversim affirmat, singulos beatos visione ipsa beatifica statim à principio suae beatitudinis cum minimùm intueri in Verbo ea omnia quae ad suum statum pertinent, non solum praesentia, sed etiam praeterita & futura. Atque inde colligit, animam sacratissimam Christi Domini à principio suae beatitudinis intueri simul omnia, quae sunt, fuerunt & erunt: quippe ad statum illius anima haec omnia spectent. Licet autem (si Christum Dominum excipias, quem non dubito à principio suae beatitudinis

Molina in D. Thom.

vidisse omnia quae ad suum statum attinent, quod in explicatione 3. & 5. dubij erit manifestum, simulque beatissimam eius Matrem excipias, quae merito maximis prerogatiuis ac privilegiis gaudet) opinio D. Thomae, quo ad ceteros beatos attinet, non tam certa sit, quam pia, est tamen probabilis. Eam ergo defendendo, quousque disputatione sequenti aperiam quid de hac re sentiam, illud in eius defensionem admonuerim: ad statum Angelorum beatorum non videri pertinere, quae anima sit cuique demandanda in tutelam: eò quòd ad eos parum referat, vtrum haec aut illa demandetur, neque id tam cedat in honorem, aut emolumentum ipsorum, quam in bonum animarum: quare non est necesse, vt à principio suae beatitudinis videant quae anima sit cuique committenda, sed satis est, si per reuelationem in proprio genere hac cura demandetur quando homines nascuntur. Vt autem non est necesse Angelos videre in Verbo, quae anima cuique sit demandanda, ita neque est necesse eos videre in Verbo, quae circa singulas sibi commendanda futura sunt, tam quoad tentationes, ac preces, quas non ad ipsos custodes Angelos, sed ad Deum decursu temporis fundant, quam quoad decursum huius vitae, & praedestinationem, aut reprobationem eorum. Circa haec ergo, & alia, quae pertinent ad regimen & decursum Ecclesiae militantis, illuminantur Angeli per reuelationes in proprio genere, iuxta dictum Dionysij 7. cap. Coelestis hierarchia. Atque ita cellat obiectio Caietani de pugna inter Angelos beatos interim dum ignorabant voluntatem Dei circa egressum filiorum Israël de captiuitate Babyloica. Et planè si Angeli beati à principio suae beatitudinis nouerint, quae anima cuique in tutelam essent demandanda, & omnia, quae illis essent euentura eo tempore, quo essent futura, saltem illi Angeli, quibus demandandi sunt in custodiam homines, qui in igne conflagrationis finient vitam, iam cognouerunt à principio suae beatitudinis, quando futura sit dies iudicij, cuius contrarium docet Christus testimonio supra citato. Angelus etiam custos Adami praeuouisset casum illius, & tam ille, quam alij praeuouissent mysterium incarnationis, & media omnia gratia, quibus homines ipsorum tutelae committendi peruenturi essent in vitam aeternam, quae non videntur concedenda.

Ad primam ergo partem secundi dubij dicendum est, in primis argumentum solum procedere circa cogitationes cordium, & complexiones contingentes, quas beati non vident vi intuitus diuinae essentia, sed ratione manifestationis scientia, aut determinationis voluntatis diuinae, vt dictum est: haec autem non efficit, aut supponit hominè magis beatum: eò quòd non proueniat ex maiori penetratione essentiae diuinae cum esse possit maior vbi minor est penetratio essentiae, Deo liberè ostendente suam scientiam, aut determinationem suae voluntatis peculiari influxu. Quando autem diximus, beatos pro quantitate luminis gloriae videre plura, aut pauciora in Verbo, intelligimus, non quoad cogitationes cordis, & complexiones contingentes, sed quoad naturas rerum, & complexiones necessarias, quae videntur vi intuitus diuinae essentiae eò plures, quò plus penetratur diuina essentia.

Dicendum est deinde Diuum Thomam solum asserere, vnumquemque beatorum ex complexionibus contingentibus, & cogitationibus cordis cum minimùm videre, quae spectant ad suum statum, neque opus esset, vt magis beatus illas easdem videret, si ad suum statum non spectant: eò quòd non

D. Thom. sententia quo pacto defendi possit.

Angeli quo ad custodiã h. munit. decursumque Ecclesia, in proprio genere illuminantur.

Ad primam partem secundi dubij. Videro plura contingentia in Deo cur maiore beatitudine non arguas. Si loquar plura naturas rerum, pluraque complexiones eas in Deo, supponit esse magis beatos, quòd maiores sunt, eò vniversim plura videri in Deo, quae ratione verum.

Ratio practica cur Deum speculũ voluntarium dicatur.

Caietani sententia.

Ingenitatur.

cognoscantur vi intuitus diuinæ essentia, sed Deo liberè insuper illa manifestare per peculiarem concursum, atque influxum in eandem visionem: id verò non impedit quominus semper magis beatus plura videat, quam minus beatus, vel quia maior est excessus naturarum & complexionum necessariorum, quas videt ratione maioris luminis, quam sit excessus complexionum contingentium, quas minus beatus intuetur, eò quòd plures ad statum minus beati pertineant: vel certè quia ex aliorum statibus, atque decursu Ecclesiæ, multò plures complexiones contingentes ostendit Deus magis beato, quam sint illæ, quæ ad statum minus beati spectant.

Ad secundam partem secundi dubij. Beatos maiores de natura in specie & individuo & complexionibus necessariis nihil latet in Deo quod intuetur minores beati.

Ad secundam partem eiusdem dubij dicendum est, argumentum vim habere in naturis, siue in genere, siue in specie, aut individuo sumptis, & in complexionibus necessariis earum. Atque ita propter illud argumentum credo, semper magis beatum videre in Verbo quæcumque horum minus beatus in Verbo contempletur: non verò existimo argumentum habere vim in cogitationibus cordis & complexionibus contingentibus, quas non intuetur beati in Verbo præcisè ratione luminis gloriæ, & intuitus diuinæ essentia, sed ratione libera ostensionis, qua Deus peculiari influxu illis ostendit suam scientiam, aut determinationem suæ voluntatis circa illas: poterit namque Deus ostendere aliquas ex illis habenti minus lumen gloriæ, minusque diuinam essentiam penetranti, quas tamen habenti maius lumen gloriæ, magisque diuinam essentiam penetranti non ostendit, vt explicatum est.

M E M B R U M V I.

Responsio ad tertium dubium, & an anima Christi videat infinita in Deo.

Beatos, etiam anima Christi, cognoscere non posse simul infinita, qui arbitrentur.

Circa tertium dubium multi Doctores, propter argumenta quæ retulimus, censent, nullum beatorum etiam animam Christi, cognoscere infinita actu in Verbo: habitualiter tamen cognoscere infinita per habitum infinita illis in Verbo representantem, quo proinde licet simul cognoscere non possint infinita, eò quòd attentio intellectus sit finita, successiue tamen intueri possunt in Verbo infinita, si successiue attendunt modò ad hæc, modò ad illa obiecta ex infinitis, quæ per talem habitum representantur. Huius sententiæ citatur Henricus quodlibeto 5. q. 14. at tamen in ea quaest. non loquitur de cognitione in Verbo, sed de cognitione naturali Angelorum, censetque Angelos, neque per species desumptas à rebus, neque per species infusas, sed per habitum quandam vnù numero inditum à principio suæ creationis cognoscere res creatas, postèque, si velint, successiue cognoscere infinita, pro arbitratu ad alia atque alia obiecta attendentium: neque eo in loco, neque quodlibeto 17. quaest. 5. ubi ab aliis citatur illud aliud affirmat.

In affirmat vult ut quoque beati successiue videat in Deo singula omnia, quæ Deo videt.

Hanc nihilominus sententiam amplectuntur D. Bonaventura in 3. d. 14. artic. 2. q. 3. iunctis duabus quaestionibus præcedentibus, Marfilus in 3. qu. 10. art. 2. part. 3. illius articuli, & Guilielmus Varro, quæ Gabriel in 3. dist. 14. q. 1. citat. At tamen, si attentè legantur, non alium habitum constituunt, quam visionem ipsam beatificam, qua ex se, vt dicunt, primò representat Verbum, etiamve ipsam diuinam, & secundò omnia quæ in ea sunt eminenter: & idèò visionem cuiusque beati sufficientem

esse aiunt, vt per eam intueri possit beatus in Verbo quodcumque eorum, quæ eminenter sunt in Deo, si ad illud voluerit aduertere, illudque voluerit intueri: at non posse ea visione intueri simul omnia, quæ in Deo sunt eminenter, eò quòd illa sint infinita, virtusque finita intellectus cogitare non possit actu infinita simul ad eaque simul attendere. Atque hac ratione volunt in anima Christi habitualiter esse scientiam, non solum infinitorum, sed etiam eorum omnium, quæ Deus, quatenus Deus scit: actu verò solum esse scientiam finitorum. Quare sententia horum Doctorum non est alia à Scoti, quam proximè subiiciemus, neque Scotus diuersam eam esse censet, sed eandem magis expliatam, vt cuique Scotum intuenti erit manifestum. Et planè commentitium esset constituere in beatis habitum, præter lumen gloriæ, & visionem Verbi, quo beati habitualiter intuerentur res in Verbo, & quo, quando vellent, prodire possent in actualem cognitionem earum in Verbo: quandoquidem ea ipsa visione, qua beati intuentur Verbum, cognoscunt res in Verbo tamquam obiectum secundarium in obiecto primario priùs cognito.

Scoti sententia.

Scotus ergo in 3. distinct. 14. quaestio. 2. propter quantum illud argumentum de attentione, quæ, quòd potentia finita ad plura simul aduertit, eò remissior est ad singula, censet, in primis animam Christi non videre actu infinita in Verbo: attamen ad hunc sensum credit habitualiter videre non solum infinita, quæ sunt, fuerunt, & erunt, sed etiam omnia, quæ diuina potentia esse possunt, & quæ ipse Deus diuina sua scientia comprehendit, quòd per eandem visionem, qua anima illa videt Verbum, relucet sibi omnia in Verbo, ita vt singula, si ad illa aduertat, possit per eandem visionem intueri. Quia tamen, vt inquit, habet mentis attentionem finitam, qua simul ac semel ad infinita non potest aduertere, idèò quocumque intuitu solum finita videre potest: successiue verò potest per eandem visionem percipere infinita, imò & omnia, quæ Deus ipse diuina sua scientia cognouit, si successiue, ad liberum suæ voluntatis imperium, ad hæc aut illa aduertit.

Conueniunt ergo Scotus, Bonaventura, Marfilus, & Varro cum Durando, quæcumque visionem diuinæ essentia representare intellectui cuiuscumque beati omnia quæ diuina potentia esse possunt, quæque Deus sua scientia comprehendit. Dissentiunt verò ab eo, eò quòd Durandus credit per quæcumque visionem omnia illa simul videri: Scotus autem & cæteri Doctores, propter finitam vim attentionemque intellectus, credunt finitam solum videri simul posse, plura tamen aut pauciora pro ratione maioris aut minoris attentionis: successiue verò posse videri omnia, hoc est, nullum esse, quòd à beato videri non possit.

Scotus, D. Bona. & alij in quo consentiant cum Durando, & in quo ab eo dissentiant.

Quia ergo per visionem, iuxta Scoti sententiam, intellectus beatus constituitur in actu primo, & in potentia propinqua ad videndum infinita ad quæ indifferenter potest aduertere, ait Scotus, per visionem (licet sit quidam actus) posse beatum dici habitualiter cognoscere infinita: latius namque sumpro vocabulo habitus, id per quod intellectus constituitur in actu primo, habitus dici potest.

Beati, ex Scoti & Bonau. sententia, quæ ratione beatifica videri habitualiter infinita.

Quòd si contra Scotum obiciatur, inde sequi, non esse discrimen hæc in parte inter animam Christi, & animas cæterorum beatorum: quippe cum non solum anima Christi, sed etiam cæteri beati eodem modo possint infinita cognoscere. Respondet, hoc esse discrimen, quòd anima Christi ordi-

Obiectis aduersus Scotum.

Respondet.

natè